

Fakta om undersøgelsesområdet

- Danmark og Ontario, Canada, har reformeret deres grundskolesystemer med afsæt i målsætninger og styringsinitiativer, der er forholdsvist enslydende, dog med 10 års mellemrum.
- Grundskolen er statsligt finansieret i både Danmark og Ontario, Canada.
- Danske elever har 10 års undervisningspligt med start det år eleverne fylder 6 år. Eleverne i Ontario har 12 års skolepligt fra 6-18 år. Eleverne starter ofte i skole (kindergarten), når de fylder 4 år.
- Folkeskolens indhold styres lovgivningsmæssigt gennem en overordnet formålsparagraf og læreplansmål for fag og klassetrin. Grundskolen i Ontario styres lovgivningsmæssigt via et provinsielt curriculum, der både har en provinsiel resultatstandard og specifikke præstationsforventninger til eleverne inden for fag og klassetrin.

Afhandlingens empiriske grundlag

Den empiriske undersøgelse bygger på dybdegående og kritisk komparative case-analyser af meningsskabelses- og magtkonstruktioner set i- og om skoleledelse i fire komparativt sammenlignelige, højtpræsterende skoler; to i Danmark og to i Ontario, Canada.

I de enkelte cases konstrueres der indsigt i feltet via skyggeobservationer af- og kvalitative forskningsinterview med de formelle ledere samt fokusgruppeinterview med vejledere, fagprofessionelle og koordinatore. Herudover inddrages materielle ledelsesredskaber, styringsværktøjer og artefakter. Sidst indgår der primære og sekundære policy til historiske kontekstanalyser.

Tid og sted for forsvaret

Afhandlingen forsvares d. 6. december, 2019.

Kontakt

Merete Storgaard
E mail: msje@ucl.dk
Tlf.: +45 31210151

DPU, Aarhus Universitet
Tuborgvej 164
2400 København NV

MENINGSSKABELSE OG MAGT I SKOLELEDELSE KONSTRUKTIONER AF STYRING I HØJTPRÆSTERENDE SKOLER I ET INTERNATIONALT KOMPARATIVT PERSPEKTIV

Ph.d.-afhandling af Merete Storgaard

AARHUS UNIVERSITET

MENINGSSKABELSE OG MAGT I SKOLELEDELSE - KONSTRUK- TIONER AF STYRING I HØJT- PRÆSTERENDE SKOLER I ET INTERNATIONALT KOMPARA- TIVT PERSPEKTIV

PhD afhandling udarbejdet af Merete Storgaard, cand. mag i pædagogik ved Danmarks institut for Uddannelse og Pædagogik, Aarhus Universitet.

Afhandlingen undersøger skoleledelse som et styringsfænomen i relation til moderne magt- og uddannelsesstyringstendenser. Undersøgelsen tager afsæt i dybdegående, komparative casestudier af meningsskabelses- og magtprocesser i skoleledelse i fire højtpræsterende skoler i henholdsvis Danmark og Ontario, Canada.

Nyt og alternativt bidrag til studier af skoleledelse i højtpræsterende skoler

Studiet af skoleledelse i vedvarende højtpræsterende skoler i et internationalt komparativt perspektiv bidrager til den internationale uddannelsesforskning ved at anlægge en alternativ og poststrukturel erkendelsesposition. Ved at forlade en universel og normativt foreskrivende forskningstilgang skaber undersøgelsen adgang til at forstå skoleledelse som et historisk og socialt styringsfænomen, der medierer neolibérale og governmentale styringstendenser forbundet med den internationale, økonomiske uddannelseskonkurrence.

Skoleledelse som styringsregimer: forskelle og ligheder

De komparative fund i afhandlingen fremviser, hvorledes meningsskabelses- og magtkonstruktioner i- og om skoleledelse i de to primære cases er konstruerende for en styring, hvor en historisk forekommende, monofaglig præstationsdiskurs emergerer som skolens legitime formål. Samtidig fremviser de dybdegående og kritisk komparative casestudier, at den mo-

nofaglige præstationsdiskurs bliver til i sociale styringsprocesser, hvor skoleledelsesfænomenet ikke antager en universel form.

Den monofaglige præstationsdiskurs formes i Bøgeskovsskolen gennem konstruktioner af styring baseret på lokal topstyring, proaktiv resultatkontrol og social hierarkisering i en decentraliseret og konkurrencebaseret orden. I Obee Tower Public School formes den monofaglige præstationsdiskurs inden for en bredere kompetence- og færdighedstænkning relateret til globale uddannelsesidéer, og den er relationelt forbundet med en dominerende forbedringsorden i et centraliseret bureaukrati. Skoleledelsesregimet emergerer ikke gennem social hierarkisering som i Bøgeskovsskolen, men derimod gennem konstruktionen af nære relationer inden for en kærlighedsorden. Det ledende subjekt i den danske case konstrueres socialt gennem positioner, der former et strategisk, politisk hærførerskab. I den primære case i Ontario emergerer det ledende subjekt derimod gennem kollegial forbedringsvejledning og relationel forførelse.

På tværs af de to skoleledelsesregimer i Danmark ses der endvidere en tendens til diversitet i forhold til, hvad der tilskrives betydning i skolens dannelses- og uddannelsesindhold samt i den lokale udmøntning af skolens demokratiske organisering. Den historiske udvikling med neoliberalisering af uddannelsesstyringen i Danmark former en dominerende konkurrenceorden med det formelle ledelsessubjekt i en suveræn og markedsorienteret magtposition. Empirisk ses der hermed også en tendens til diversitet i forhold til, hvad der tilskrives betydning i skolens dannelses- og uddannelsesindhold samt i den lokale udmøntning af skolens demokratiske organisering.

En konkurrenceorden eller en forbedringsorden

De analytiske fund af menings- og magtkonstruktioner på tværs af de fire højtpræsterende peger på flere empiriske tendenser:

- De sociale meningsskabelses- og magtprocesser i skoleledelse ser tendentielt ud til at være relationelt forbundet med enten en styringsmæssig 'konkurrenceorden' i den danske uddannelsesstyring eller en 'forbedringsorden' i Ontarios uddannelsesstyring. Dette har betydning for den formelle leders mulige position og sociale identitet.
- De historisk tværgående, komparative analyser fremviser en tendens til institutionel homogenisering i uddannelsesformålet og fremviser konturerne af en internationalt forekommende monofaglig præstationsorden.
- Studiet af magtmekanismer giver adgang til at forstå skoleledelse som en styringsfunktion, der får magtfulde policy-idéer til at 'glide ind' i skolens sociale praksis og danne afsæt for professionel identitetsdannelse og governmental styring.